

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/179/2024
Identifikačné číslo spisu:	7211220266
Dátum vydania rozhodnutia:	28.04.2026
Meno a priezvisko:	Mgr. Peter Melicher
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:7211220266.5

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne T. V. U., rodenej Y., narodenej XX. B. XXXX, bývajúcej v W., Ž. XX, zastúpenej JUDr. Evou Hencovskou, advokátkou so sídlom v Košiciach, Bajzova 2, proti žalovanému N. Y. U., L., narodenému XX. U. XXXX, bývajúcemu v W., O. XX, zastúpenému JUDr. Ivetou Rajtákovou, advokátkou, so sídlom v Košiciach, Štúrova 20, o zaplatenie 32.500 eur, vedenom na Mestskom súde Košice pod sp. zn. K2-22C/95/2011, o dovolaní žalovaného proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 10. apríla 2024 sp. zn. 2Co/37/2024, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobkyňa m á voči žalovanému n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Mestský súd Košice (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo 6. septembra 2023 č.k. 22C/95/2011-402 zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala voči žalovanému zaplatenia 32.500 eur titulom vyporiadania spoločného majetkového práva manželov po rozvode, a to hodnoty členského podielu v družstve. Druhým výrokom rozhodol, že žalobkyňa je povinná nahradiť žalovanému trovy konania v plnom rozsahu, pričom použil ust. § 255 CSP s tým, že nevzhliadol dôvod na aplikáciu ust. § 257 CSP.

1.1. Žalobkyňa sa svojho nároku domáhala na základe toho, že počas trvania manželstva (právoplatne rozvedené rozsudkom Okresného súdu Košice II dňa 14. novembra 2017) vzniklo sporovým stranám spoločné členstvo manželov v družstve a zároveň im vznikol spoločný nájom bytu manželmi. Po rozvode manželstva bývalí manželia dňa 23. septembra 2009 na Stavebnom bytovom družstve IV Košice uzatvorili dohodu rozvedených manželov o vyporiadaní spoločného členstva v družstve a o vyporiadaní spoločného nájmu k bytu tak, že spoločný nájom zanikol a výlučným nájomcom bytu a členom družstva sa stal žalovaný. Bývalí manželia v lehote 3 rokov od zániku BSM nevyporiadali majetok dohodou, a ani jeden z nich nepodal návrh na vyporiadanie rozhodnutím súdu, a preto žalobkyňa mala za to, že platí ust. § 149 ods. 4 Občianskeho zákonníka. Žalovaný jej však napriek výzve nevyplatil polovicu členského podielu k bytu s odôvodnením, že jej nárok neuznáva a považuje ho za premlčaný.

1.2. Tomuto rozhodnutiu predchádzali nasledovné rozhodnutia: Okresný súd medzitýmnym rozsudkom

zo dňa 21. februára 2012 rozhodol tak, že základ nároku žalobkyne je daný a tento rozsudok bol potvrdený odvolacím súdom rozsudkom zo dňa 26. septembra 2013 č.k. 3Co/207/2012-108. V dôsledku dovolania žalovaného sa vecou zaoberal Najvyšší súd SR, ktorý uznesením 1Cdo/49/2014 zo dňa 29. februára 2016 rozsudok Krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Po vrátení veci odvolací súd rozsudkom sp. zn. 11Co/191/2016 zo dňa 3. mája 2017 opätovne potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie, t.j. medzitýmny rozsudok. Rozsudok nadobudol právoplatnosť 16. 10. 2013. Aj proti tomuto rozsudku Krajského súdu v Košiciach podal žalovaný dovolanie, pričom Najvyšší súd SR ako dovolací súd uznesením sp. zn. 1Cdo/64/2018 zo dňa 16. júla 2019 dovolanie odmietol. Žalobkyni proti žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania. Žalovaný podal ústavnú sťažnosť, ktorá smerovala proti uzneseniu Najvyššieho súdu SR sp.zn. 1Cdo/64/2018 zo dňa 16. júla 2019. Svojím nálezom II. ÚS 342/2019-34 zo dňa 15. apríla 2020 ústavný súd zrušil rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/64/2018 zo dňa 16. júla 2019 a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Najvyšší súd ako dovolací súd uznesením sp. zn. 1Cdo/99/2020 zo dňa 25. mája 2022 zrušil rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 3. mája 2017 sp. zn. 11Co/191/2016 a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V zmysle záverov Ústavného súdu SR v uvedenej veci vyslovil názor, že pri absencii zmienky o vyporiadaní členského podielu, t.j. majetkovej hodnoty v texte dohody o vyporiadaní spoločného nájmu k bytu a spoločného členstva v byte nemožno dospieť k záveru, že členský podiel zostal nevyporiadany. Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd následne uznesením č.k. 2Co/9/2023-294 zo dňa 25. januára 2023 zrušil rozsudok súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

1.3. Čo sa týka náhrady trov konania, súd uložil žalobkyni povinnosť nahradiť trovy konania žalovanému v plnom rozsahu ako strane úspešnej v spore postupom podľa § 255 CSP. Súď pritom nevzhliadol dôvod na aplikáciu ust. § 257 CSP. V tejto súvislosti uviedol, že strane, ktorá mala vo veci úspech nemožno nepriznať náhradu trov podľa výnimočného ustanovenia len základe všeobecného záveru hodnotiaceho dopad rozhodnutia o určitom druhu nárokov. K dôvodom hodným osobitného zreteľa môže dôjsť vo vzťahu k určitým druhom konania alebo určitej procesnej situácii, keď sa tieto často vyskytujú a tento dôvod je daný charakterom tohto konania alebo charakterom procesnej situácie. Pri posudzovaní dôvodov hodných osobitného zreteľa súď prihliada aj na majetkové, sociálne, osobné, zárodkové ako aj iné pomery všetkých strán sporu. Poukázal na to, že strany, ktoré vedú spor, konajú na vlastné nebezpečenstvo a nesú tak zodpovednosť za výsledok sporu. Žalovaný v tomto konaní iba bránil svoje práva v rámci čoho používal procesné inštitúty na dosiahnutie úspechu sporu tak, ako to uskutočňovala aj žalobkyňa podanou žalobou, kedy bola presvedčená o dôvodnosti svojho nároku. Z tohto pohľadu by bolo podľa súdu neadekvátne pripisovať túto skutočnosť na stranu žalovaného alebo potrestať žalovaného tým, že mu nebude priznaný nárok na náhradu trov konania, a to aj napriek tomu, že bol v spore úspešný v plnom rozsahu. Čo sa týka sociálnej, príjmovej situácie, tak súď prvej inštancie u oboch strán sporu vzhliadol približne rovnaké výdaje, ale aj príjem v približne rovnakej výške. Nestotožnil sa s názorom žalobkyne, že nepriznanie nároku na náhradu trov žalovanému ako úspešnej strane v spore by nezasiahlo do jeho majetkovej sféry výraznejším spôsobom, práve naopak, uvedené nepriznanie nároku na náhradu trov konania by malo okrem osoby samotnej žalobkyne a jej priamy vplyv nielen na jej osobu, ale aj na osoby žijúce v spoločnej domácnosti so žalovaným.

2. Proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie proti výroku o trovách konania (špecifikované v bode 1.) podala žalobkyňa odvolanie, pričom súdu prvej inštancie vytýkala, že sa nepriklonil k jej názoru, že v tomto prípade je namieste použitie ust. § 257 CSP. Vyjadrenie k odvolaniu žalovaný napriek jeho doručeniu nepodal.

3. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súď“) uznesením z 10. apríla 2024 sp. zn. 2Co/37/2024-442 zmenil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o trovách konania tak, že stranám sporu náhradu trov konania nepriznal. V súvislosti so svojím rozhodnutím uviedol:

„ 9. Po oboznámení sa s odvolacími dôvodmi uvedenými žalobkyňou ale aj s celou históriou sporu odvolací súď dospel k záveru, ide o výnimočný prípad, kedy je na mieste použiť ustanovenie § 257 pri rozhodovaní o náhrade trov konania, pričom výnimočnosť spočíva v okolnostiach danej veci. Je potrebné konštatovať, že súď prvej inštancie sa dostatočne nevysporiadal práve s okolnosťami sporu, čo viedlo k jeho nesprávnemu rozhodnutiu. V bode 49. odôvodnenia rozsudku týkajúceho sa trov konania síce v teoretickej rovine rozoberá podmienky, za akých je možné ust. § 257 CSP použiť, cituje

judikatúru s tým súvisiacu a odvolací súd konštatuje, že ide o východiská relevantné. V bode 50. odôvodnenia sa súd prvej inštancie venoval porovnaniu osobných a majetkových pomerov oboch strán sporu a v bode 51. odôvodnenia však len všeobecne, bez konkrétnej aplikácie na daný prípad uvádza, že strany vedú spor na svoje nebezpečenstvo, nesú zodpovednosť za výsledok sporu a žalovaný len využíval procesné inštitúty na bránenie svojho práva. Na poslednom pojednávaní, výsledkom ktorého bolo rozhodnutie vo veci samej i o trovách konania, zástupkyňa žalobkyne dôvodila svoj návrh na použitie ustanovenie § 257 CSP pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania (v prípade neúspechu v spore) nielen porovnaním pomerov sporových strán, ale i okolnosťami sporu, kedy žalobkyňa v jeho počiatkoch vzhľadom na vydané súdne rozhodnutia bola presvedčená o oprávnenosti svojho nároku až do rozhodnutia ústavného súdu, súd prvej inštancie len formalisticky argumentuje zásadou úspechu.

10. Odvolací súd po zvážení všetkých okolností prípadu dospel k inému názoru, t.j. že práve v tomto prípade ide o také výnimočné okolnosti danej veci, že je spravodlivé pri rozhodovaní o trovách konania použiť moderačné právo uvedené v § 257 CSP a zmierniť dôsledky právnych noriem upravujúcich náhradu trov konania. Žalobkyňa bola ochotná bez súdneho konania vysporiadať vzájomné vzťahy s bývalým manželom ohľadne družstevného bytu, podpísala dohodu, avšak v domnení, že bude nasledovať finančné vyrovnanie, pričom ako vyplynulo aj zo svedeckej výpovede pracovníčky družstva, dohoda finančné vyporiadanie neriešila a išlo zrejme o zaužívaný postup, čo v začiatkoch sporu vzali do úvahy aj súdy. Žalobkyňa tak napokon ostala bez finančného vyrovnania a teraz by mala nahrádzať aj trovy konania žalovaného. V spore žalobkyňa preukazovala svoju majetkovú situáciu, osobné pomery ale poukazovala aj na pomery žalovaného. Na rozdiel od súdu prvej inštancie odvolací súd vyhodnotil situáciu sporových strán tak, žalobkyňa by trovy konania uhrádzala žalovanému len s veľkými ťažkosťami, avšak žalovaný, pokiaľ mu nebudú ako úspešnej strane sporu trovy priznané, situáciu zvládne bez toho, aby to bolo pre neho likvidačné. Odvolací súd pritom poukazuje na pomery, zistené a preukázané v konaní, pričom súd prvej inštancie nevzal do úvahy pomery strán v súvislosti s bývaním a to, že žalovaný je ženatý a jeho životná úroveň je odrazom aj životnej úrovne manželky, ktorá je riadne zamestnaná.“

4. Voči rozhodnutiu odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie (ďalej aj „dovolateľ“), pričom jeho prípustnosť vyvodzoval z § 420 písm. f) CSP. V tejto súvislosti uviedol, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nedostatočne odôvodnené a tiež je arbitrárne s ohľadom na to, že súd založil svoje rozhodnutie na presvedčení, že žalobkyňa „bola v práve“ a nerešpektoval tak záväzný právny názor dovolacieho súdu.

5. Žalobkyňa vo vyjadrení k dovolaniu ho žiadala odmietnuť.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

7. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. Dovolateľ namietal, že rozhodnutie odvolacieho súdu je postihnuté vadou § 420 písm. f) CSP, keď je nedostatočne odôvodnené a arbitrárne, keď súd pri svojom závere o naplnení dôvodov podľa § 257 CSP, nerešpektoval záväzný právny záver dovolacieho súdu.

9. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k

vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

11. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva strany sporu a nesprávny procesný postup súdu reprezentujúci takýto zásah znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstata práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky a ich spravodlivé rozhodnutie (I. ÚS 26/94).

11.1. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. V zmysle uvedeného ustanovenia treba za nesprávny procesný postup považovať postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnoprávnemu rámcu, a tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

11.2. Pod porušením práva na spravodlivý proces vo všeobecnosti treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov v tom - ktorom konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia znamená porušenie práva na spravodlivý proces; jeho súčasťou je aj náležité odôvodnenie rozhodnutia (sp. zn. II. ÚS 559/2018, III. ÚS 47/2019, 4Cdo/140/2019, 4Cdo/120/2019).

12. Dovolateľ namietal aplikáciu § 257 CSP odvolacím súdom pri rozhodnutí o nároku na náhradu trov. Už Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení zo 17. septembra 2019 č.k. I. ÚS 387/2019-26 poukázal na to, že problematikou prípustnosti opravných prostriedkov podľa Civilného sporového poriadku sa zaoberal v uznesení sp. zn. I. ÚS 275/2018 z 15. augusta 2018 (rozhodnutie č. 74/2018 publikované v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky 2018, s. 1270), v ktorom vyslovil: „Ustanovenie § 420 CSP zakotvuje prípustnosť dovolania v alternatíve buď proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, t.j. proti rozhodnutiu majúcejmu hmotnoprávny charakter, alebo proti rozhodnutiu, ktoré síce nemá charakter rozhodnutia o materii konania, t.j. nejde síce o rozhodnutie vo veci samej, ale ide o rozhodnutie, ktorým odvolací súd o danej otázke rozhodovanie končí inak ako meritórnym (hmotnoprávnym) rozhodnutím vo veci samej. Aj rozhodnutie vo veci samej (t.j. meritórne rozhodnutie) je svojou podstatou a svojimi dôsledkami rozhodnutím, ktorým sa konanie o predmete sporu končí, avšak pre účely posudzovania prípustnosti dovolania podľa § 420 CSP takéto rozhodnutie nemožno zaradiť do skupiny rozhodnutí, „ktorým sa konanie končí“, pretože pre tento účel je už zaradené do skupiny rozhodnutí „vo veci samej“.

13. Podľa čl. 2 ods. 2 Základných princípov CSP právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít; ak takej ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo.

14. Rozhodovanie o trovách konania je v sporovom konaní založené na zásade úspechu v spore vyplývajúcej z § 255 CSP, ktorá sa uplatní tak, že neúspešná strana sporu je povinná nahradiť v spore úspešnej strane trovy konania, ktoré jej vznikli. Každé rozhodnutie súdu, ktorým sporovej strane neprizná náhradu trov konania, musí byť zo svojej podstaty výnimočným rozhodnutím, prijatým na základe riadneho zváženia všetkých relevantných okolností konkrétneho prípadu a na základe prísne

reštriktívneho výkladu ustanovenia § 257 CSP a v ňom obsiahnutej formulácie „existencie dôvodov hodných osobitného zreteľa“. Ustanovenie § 257 CSP predstavuje odchýlku zo zásady zodpovednosti za výsledok (§ 255 CSP), aj zo zásady zodpovednosti za zavinenie (§ 256 ods. 1 CSP). Súd podľa neho nemusí zaviazat' neúspešnú stranu sporu nahradit' trovy konania úspešnej strane, resp. nemusí zaviazat' stranu, ktorá spôsobila vznik trov svojím zavinením, aby tieto trovy nahradila protistrane. Dôvody hodné osobitného zreteľa, ani výnimočné okolnosti zákon neuvádza ani exemplifikatívne a výklad týchto podmienok ponecháva na súdnej praxi. To však neznamená, že tým vytvára priestor na celkom voľnú úvahu súdu. V zmysle ustálenej judikatúry (napr. uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 2MCdo/17/2009, 5Cdo/67/2010, či 3MCdo/46/2012) ustanovenie § 257 CSP nie je možné považovať za predpis, ktorý by zakladal jeho voľnú možnosť aplikácie, ale ide o ustanovenie, podľa ktorého je súd povinný skúmať, či v konkrétnej veci neexistujú zvláštne okolnosti hodné osobitného zreteľa, ku ktorým je potrebné pri stanovení povinnosti nahradit' trovy konania výnimočne prihliadnuť. Ustanovenie § 257 CSP preto nie je možné vykladať tak, že je naň možné prihliadnuť kedykoľvek bez zreteľa na základné zásady rozhodovania o trovách konania.

14.1. Ak súd má v úmysle použiť moderačné právo alebo ak ho niektorá zo strán navrhne, musí súd umožniť protistrane, aby sa k tomu vyjadrila (k zámeru aj k dôkazom). Existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa musí súd v rozhodnutí riadne a presvedčivo odôvodniť v súlade s náležitosťami vyplývajúcimi z ustanovenia § 220 ods. 2 v spojení s § 393 ods. 2 CSP.

15. V posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu sa vysporiadalo s podstatnými odvolacími námietkami a ostatnými rozhodujúcimi skutočnosťami. Myšlienkový postup odvolacieho súdu je dostatočne vysvetlený s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Z uvedeného je teda zrejmé, ako a z akých dôvodov odvolací súd rozhodol a podľa názoru odvolacieho súdu má odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu všetky náležitosti v zmysle § 393 CSP. Za procesnú vadu konania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že žalovaný sa s rozhodnutím odvolacieho súdu nestotožnil a že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa jeho predstáv. Samotná skutočnosť, že dovolateľ so závermi vyjadrenými v odôvodnení napadnutého rozhodnutia nesúhlasí a nestotožňuje sa s nimi, nemôže sama osebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

16. Záver, prečo odvolací súd na rozdiel od súdu prvej inštancie považoval za dôvodné pri rozhodovaní o náhrade trov konania aplikovať ustanovenie § 257 CSP, bol dostatočne odôvodnený v bodoch 9. a 10. odôvodnenia, v ktorých odvolací súd podrobne uviedol rozhodujúce argumenty, ktoré ho viedli k dôvodnosti použitia ustanovenia § 257 CSP. Súdu prvej inštancie vyčítal prílišný formalizmus, nakoľko sa dostatočne nevysporiadal s „výnimočnými okolnosťami sporu“. Výnimočné okolnosti odvolací súd vzhľadom na to, že žalobkyňa prišla aj o byt, aj o finančné vyrovnanie, pre zle formulovanú dohodu v domnení, že bude nasledovať finančné vyrovnanie. Uviedol, že aj zo svedeckej výpovede pracovníčky vyplynulo, že dohoda finančné vyporiadanie neriešila a išlo zrejme o zaužívaný postup, čo v začiatkoch sporu vzali do úvahy aj sudy, až do zásahu rozhodnutia Ústavného súdu SR, ktorý vyslovil, že z textu nemožno dospieť k záveru, že členský podiel zostal nevysporiadaný. Na rozdiel od súdu prvej inštancie dospel k opačnému záveru a to, že platenie trov by bolo pre žalobkyňu žalovanému uhradené len s veľkými ťažkosťami, pričom žalovaný podľa jeho názoru situáciu nepriznania trov konania zvládne bez toho, aby to bolo pre neho likvidačné (má manželku s príjmom a vyriešené bývanie). Vzhľadom na to považoval za spravodlivé pri rozhodovaní o trovách konania použiť moderačné právo uvedené v § 257 CSP a zmierniť tak dôsledky právnych noriem upravujúcich náhradu trov konania. Žalovaný sa pritom k podanému odvolaniu, k možnosti aplikácie § 257 CSP napriek jeho doručeniu, nevyjadril.

17. K tvrdenej arbitrárnosti dovolací súd uvádza, že ústavný súd vo viacerých rozhodnutiach napr. v uznesení sp. zn. III. ÚS 44/2022 zo dňa 27. januára 2022 uviedol, že arbitrárnosť sa v zásade môže prejavovať vo dvoch podobách. Procesná arbitrárnosť je hrubým alebo opakovaným porušením zásadných ustanovení právnych predpisov upravujúcich postup orgánu verejnej moci, hmotnoprávna (meritórna) arbitrárnosť sa prejavuje ako extrémny nesúlad medzi právnym základom pre rozhodovanie veci a závermi orgánu verejnej moci, ktoré sú vo vzťahu k tomuto právnemu základu neobhájiteľné všeobecne akceptovateľnými výkladovými postupmi (II. ÚS 576/2012). Z judikatúry ústavného súdu tiež vyplýva, že arbitrárnosť i zjavná neodôvodnenosť rozhodnutí všeobecných súdov je najčastejšie daná rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prejednávanych prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (napr. IV. ÚS 115/03). Uvedené nedostatky pritom musia dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v čl. 127 ods. 1 ústavy. O zjavnú neodôvodnenosť alebo arbitrárnosť súdneho rozhodnutia ide spravidla vtedy, ak sa zistí taká interpretácia a aplikácia právnej normy zo strany súdu, ktorá zásadne popiera účel a význam aplikovanej právnej normy, alebo ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie, absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne, ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (III. ÚS 305/08, IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06). Arbitrárnosť teda znamená interpretačný exces. Arbitrárne rozhodnutie je spravidla spojené s nedostatočným odôvodnením, avšak nemusí to tak byť nevyhnutne. Predstavuje však zásah do práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý súdny proces (I. ÚS 115/2020).

18. V kontexte už vyššie uvedeného dovolací súd k uplatnenej námietke len dodáva, že ju nepovažoval za opodstatnenú. Odôvodnenie napadnutého rozhodnutia uvádza, prečo bolo potrebné uprednostniť ustanovenie § 257 CSP, ktoré súdu umožňuje výnimočne nepriznať náhradu trov konania úspešnej strane v konaní. Výnimočnosť vzhľadom na okolnosti veci, keď žalobkyňa sa dobrovoľne vzdala družstevného bytu a členského podielu v prospech bývalého manžela - žalovaného s tým, že podpísaním štandardnej dohody na družstve očakávala majetkové vyrovnanie od žalovaného, ktorý jej ho nevyplatil a spor prehrala až vzhľadom na záväzný právny názor ústavného súdu vyslovený počas konania. Z uvedeného dôvodu považoval odvolací súd priznanie náhrady trov konania úspešnému žalovanému za nespravodlivé, aj s prihliadnutím na sociálnu situáciu žalobkyne a žalovaného. Otázka existencie dôvodov hodných osobitného zreteľa v zmysle § 257 CSP tak bola dostatočne odôvodnená, lebo z obsahu rozhodnutia vyplývajú relevantné dôvody, na ktoré odvolací súd prihliadal, preto ho nemožno považovať za arbitrárne. Iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom odvolacieho súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia (I. ÚS 188/06). Nesprávne právne posúdenie nezakladá existenciu vady zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP (R 24/2017).

19. Dovolací súd v danom prípade nezistil také nedostatky v postupe odvolacieho súdu pri skúmaní existencie výnimočných okolností hodných osobitného zreteľa, ktoré by odôvodňovali záver, že jeho výklad a závery boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené, resp. odôvodnenie rozhodnutia zmätočné.

20. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalovaného odmietol podľa § 447 písm. c) CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

21. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

22. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.